

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра русского языка**

**Аннотация к дипломной работе
«Русские прилагательные со значением ‘внутренние
качества человека’ – континуанты латинских лексем:
структурно-семантический и функциональный аспекты»**

Самаль Мария Павловна

Научный руководитель –
доцент
Зуева О. В.

РЕФЕРАТ

Структура и объем дипломной работы: 4 главы, 2 таблицы, 1 приложение, 115 страниц (в т. ч. 3 страницы – таблицы, 51 страница – приложение), 43 использованных источника.

Ключевые слова: ИМЯ ПРИЛАГАТЕЛЬНОЕ, ЗАИМСТВОВАНИЕ, ЛАТИНИЗМ, КОНТИНУАНТ, ЯЗЫК-ПОСРЕДНИК, ВНУТРЕННИЕ КАЧЕСТВА ЧЕЛОВЕКА, СТРУКТУРА, СЕМАНТИКА, СТИЛИСТИКА.

Объект исследования: русские имена прилагательные со значением «внутренние качества человека» – континуанты латинских лексем.

Предмет исследования: структура, семантика, функционирование, время фиксации в русском языке данных слов.

Цель исследования: выявить структурно-семантические и функционально-стилистические особенности русских имён прилагательных со значением «внутренние качества человека» – континуантов латинских лексем и установить изменения, происходящие в диахронии.

Методы исследования: направленная выборка, аналитическое описание, семантический анализ, контекстуальный анализ, классификация, количественный метод.

Полученные результаты и их новизна. Впервые в историческом и функциональном аспектах с использованием возможностей, которые дает Национальный корпус русского языка, проанализированы русские имена прилагательные со значением «внутренние качества человека» – континуанты латинских лексем: уточнены источники и время фиксации лексем в том или ином значении в русском языке; выявлены структурные и семантические изменения слов в диахронии; определены стилевые и жанровые характеристики текстов, в которых сегодня каждая лексема наиболее частотна.

Достоверность материалов и результатов дипломной работы. Материалом исследования послужила картотека имен прилагательных со значением «внутренние качества человека» – континуантов латинских лексем, составленная по материалам толковых и этимологических словарей, а также словарей иностранных слов различных изданий (94 единицы). Анализ семантических и стилистических особенностей слов производился на основе текстов, размещенных в Национальном корпусе русского языка, с использованием функции «Портрет слова» основного корпуса. Все это позволило сделать достоверные выводы.

Область применения: материалы и результаты исследования могут использоваться при изучении исторической лексикологии русского языка, стилистики русского языка, а также в практике преподавания русского языка как иностранного.

РЭФЕРАТ

Структура і аб’ём дыпломнай работы: 4 главы, 2 табліцы, 1 дадатак, 115 старонак (у тым ліку 3 старонкі – табліцы, 51 старонка – дадатак), 43 выкарыстаныя крыніцы.

Ключавыя словы: ПРЫМЕТНІК, ЗАПАЗЫЧАННЕ, ЛАЦІНІЗМ, КАНТЫНУАНТ, МОВА-ПАСЯРЭДНІК, УНУТРАНЫЯ ЯКАСЦІ ЧАЛАВЕКА, СТРУКТУРА, СЕМАНТЫКА, СТЫЛІСТЫКА.

Аб’ект даследавання: рускія прыметнікі са значэннем «унутраныя якасці чалавека» – кантынуанты лацінскіх лексем.

Прадмет даследавання: структура, семантыка, функцыянаванне, час фіксацыі ў рускай мове дадзеных слоў.

Мэта даследавання: выявіць структурна-семантычныя і функцыянальна-стылістычныя асаблівасці рускіх прыметнікаў са значэннем «унутраныя якасці чалавека» – кантынуантаў лацінскіх лексем і ўстанавіць змены, якія адбываюцца ў дыяхроніі.

Метады даследавання: накіраваная выбарка, аналітычнае апісанне, семантычны аналіз, кантэкстуальны аналіз, класіфікацыя, колькасны метады.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. Упершыню ў гістарычным і функцыянальным аспектах з выкарыстаннем магчымасцей, якія дае Нацыянальны корпус рускай мовы, прааналізаваны рускія прыметнікі са значэннем «унутраныя якасці чалавека» – кантынуанты лацінскіх лексем: удакладнены крыніцы і час фіксацыі лексем у тым ці іншым значэнні ў рускай мове; выяўлены структурныя і семантычныя змены слоў у дыяхроніі; вызначаны стылявыя і жанравыя характарыстыкі тэкстаў, у якіх сёння кожная лексема найбольш частотная.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў дыпломнай работы. Матэрыялам даследавання стала картатэка прыметнікаў са значэннем «унутраныя якасці чалавека» – кантынуантаў лацінскіх лексем, складзеная па матэрыялах тлумачальных і этымалагічных слоўнікаў, а таксама слоўнікаў замежных слоў розных выданняў (94 адзінкі). Аналіз семантычных і стылістычных асаблівасцяў слоў зроблены на аснове тэкстаў, размешчаных у Нацыянальным корпусе рускай мовы, з выкарыстаннем функцыі «Партрэт слова» асноўнага корпуса. Усё гэта дазволіла зрабіць дакладныя вывады.

Галіна ўжывання: матэрыялы і вынікі даследавання могуць выкарыстоўвацца пры вывучэнні гістарычнай лексікалогіі рускай мовы, стылістыкі рускай мовы, а таксама ў практыцы выкладання рускай мовы як замежнай.

ABSTRACT

The structure and volume of the thesis: 4 chapters, 2 tables, 1 supplement, 115 pages (including 3 pages – tables, 51 pages – supplement), 43 sources used.

Keywords: ADJECTIVE NAME, LOAN, LATINISM, CONTINUANT, INTERMEDIARY LANGUAGE, INNER QUALITIES OF A PERSON, STRUCTURE, SEMANTICS, STYLISTICS.

The object of the study: Russian adjectives with the meaning «inner qualities of a person – continuants of Latin lexemes».

The subject of the study: structure, semantics, functioning, and time of fixation of these words in Russian.

The purpose of the study: to identify the structural, semantic, functional and stylistic features of Russian adjectives with the meaning of «inner qualities of a person» - continuants of Latin lexemes and to establish the changes occurring in the diachrony.

Research methods: directional sampling, analytical description, semantic analysis, contextual analysis, classification, quantitative method.

The results obtained and their novelty. Russian adjectives with the meaning of «inner qualities of a person» – continuants of Latin lexemes – have been analyzed for the first time in historical and functional aspects using the possibilities provided by the National Corpus of the Russian language: the sources and time of fixation of lexemes in one meaning or another in the Russian language have been clarified; structural and semantic changes of words in diachrony have been identified; stylistic and genre characteristics of texts in which each lexeme is most frequent today.

The reliability of the materials and results of the thesis. The research material was a file of adjectives with the meaning «inner qualities of a person» – continuants of Latin lexemes, compiled from explanatory and etymological dictionaries, as well as dictionaries of foreign words in various publications (94 units). The analysis of semantic and stylistic features of words was carried out on the basis of texts placed in the National Corpus of the Russian language using the «Word Portrait» function of the main corpus. All this allowed us to draw reliable conclusions.

Field of application: materials and research results can be used in the study of historical lexicology of the Russian language, the stylistics of the Russian language, as well as in the practice of teaching Russian as a foreign language.